

تأثیر اینترنت و شبکه‌های
اجتماعی مجازی بر انقلاب‌های
منطقه جنوب غرب آسیا
(بالعالموردی تونس و مصر)

سوناز نصیری

عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور، استان زنجان

سید محمدرضا موسوی

باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد زنجان، دانشکده آزاد اسلامی

زنجان، ایران

حسن صمدی

کارشناس ارشد مطالعات منطقه‌ای

سرشناسه:	نصری، سوزان، ۱۳۵۲-
عنوان کتاب:	تأثیر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انقلاب‌های منطقه جنوب غرب آسیا (مطالعه موردی تونس و مصر)
مشخصات نشر:	تهران: هدف، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری:	۱۷۰ ص.؛ مصور، ۱۴۵×۲۲۰ س. م
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۷۳۵-۳۲-۱
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۱۵۱-۱۷۰
موضوع:	شبکه‌های اجتماعی پیوسته — جنبه‌های اجتماعی
نوع:	Online social networks -- Social aspects
موضوع:	فضای مجازی — جنبه‌های سیاسی
موضوع:	Cyberspace -- Political aspects
موضوع:	اینترنت — جنبه‌های سیاسی
موضوع:	Internet -- Political aspects
موضوع:	تونس — تاریخ — تظاهرات، ۲۰۱۰ م.
موضوع:	Tunisia -- History -- Demonstrations, 2010
موضوع:	— تاریخ — اعتراض‌ها، ۲۰۱۱ م.
موضوع:	Egypt -- History -- Protests, 2010
شناسه افزوده:	سوی، بدیع، غا، ۱۳۶۷-
شناسه افزوده:	۱۳۴۱-
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۶، ۶/ع۷۴۲/PM
رده‌بندی دیویی:	۰۰۶/۷۵۴
شماره کتابشناسی ملی:	۴۷۶۸۳۵۰

تألیف:	سوزان نصری و سید محمدرضا موسوی، من ص. ی
ناشر:	انتشارات هدف
ویراستار:	فرزانه بلورچی
صفحه آراء:	میثم شهیازی
طراح جلد:	فاطمه کلاته
نویت چاپ:	چاپ اول ۱۳۹۶
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
قیمت:	۱۵.۰۰۰ تومان

هر گونه کپی‌برداری از این اثر ممنوع بوده و حق آن برای مؤلف و ناشر محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه
فصل اول: بیداری اسلامی و چارچوبی ترکیبی از نظریات علم سیاست؛ نقش رسانه‌های اینترنتی در انقلاب و کنشگری سیاسی..... ۱۳	
۱۵	 مقدمه
۱۶	 بیداری اسلامی
۲۴	 ویژگی مذهبی انقلاب‌ها
۲۶	 عدالت‌خواهی
۲۷	 استکبارستیزی و نفی وابستگی به نظام سلطه
۳۰	 حضور جوانان در میدان مبارزه
۳۰	 چارچوب‌های نظری برای فهم نقش رسانه‌های اینترنتی بر انقلاب و کنش سیاسی
۳۱	 تعریف جنبش / انقلاب و طور کلی کنش سیاسی
۳۳	 دیدگاه ملیسا لرنر و پرایس و لیندسی
۳۴	 دیدگاه لیبرالیستی و قدرت نرم ژوزف نای!
۳۵	 دیدگاه علوم ارتباطات

ارتباط قدرت و دانش در نظریات میشل فوکو	۳۷
نظریه‌ی جهانی شدن	۳۹
ویژگی‌های اصلی جهانی شدن به قرار زیر است:	۴۱
نظریات گذار به دموکراسی	۴۲
نظریه حوزه عمومی یورگن هابرماس	۴۵
نظریات اقتصادی انقلاب‌های تونس و مصر	۴۹
الف. سبب وقوع این انقلاب‌ها	۴۹
ب. الزامات تحریکات نسبی تد رابرت گر	۵۰
ج. نظریه نوسانه‌ها توزان اوئل هانتینگتون	۵۲

فصل دوم: نگاهی تاریخی به تونس و مصر سرگذشت کشور و انقلاب ... ۵۵

مقدمه	۵۷
نگاهی بر کلیات کشور تونس	۵۷
تاریخ معاصر	۵۹
موقعیت جغرافیایی و جمعیتی تونس	۶۰
نگاهی به انقلاب سال ۲۰۱۱ تونس با رویکردی تاریخی	۶۲
مروری به تاریخ سیاسی اجتماعی کشور مصر	۶۶
تاریخ	۶۸
موقعیت جغرافیایی مصر	۷۱
نگاهی دقیق‌تر به تاریخچه انقلاب مصر	۷۲

فصل سوم: بررسی موردی انقلاب‌های تونس و مصر ۷۹

مقدمه	۸۱
وبلاگ‌ها و شبکه‌های مجازی	۱۱۵
دسترسی متفاوت به اینترنت	۱۱۹
نقشه‌های نقش موثر اینترنت	۱۱۹
شرایط‌های نفوذ مقاومت اینترنتی در تونس	۱۲۱
شرایط‌های ترس و مقاومت اینترنتی در مصر	۱۲۳
خالد سعدی	۱۲۶
جنبش ششم آوریل	۱۲۷
کمیته‌ها و انجمن‌های اینترنتی	۱۲۸
اخوان المسلمین و جنبش ملیه در تونس، مجازی مصر	۱۳۳
تأثیر انقلاب اسلامی بر روی تحولات تونس و مصر	۱۳۷
نتیجه‌گیری	۱۴۱
منابع	۱۵۱

مقدمه

این پژوهش در صدد آن است که نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی اینترنتی و موبایل را در ایجاد جنبش‌های اجتماعی-سیاسی در کشورهای اقتدارگرا و غیردموکراتیک بررسی کند. در همین رابطه به مطالعه موردی دو کشور تونس و مصر پرداخته و نقش اینترنت و فضای سایبری در تحولات این دو کشور را مورد کنکاش قرار می‌دهد.

از زمان وقوع جنبش‌های سیاسی-اجتماعی ۲۰۱۰ و پس از آن، که در کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا شکل گرفت، یکی از بدیع‌ترین نکاتی که به وسیله رسانه‌های غربی برجسته شد نقش اینترنت و فضای سایبری در سایه نارضایتی‌ها و بسیج تظاهرکنندگان بود. این اولین بار بود که قرار اعتصابات یا نارضایتی‌های خیابانی، در فضاهای مجازی موبایل و اینترنت، غریبه به سرد و گروه به گروه منتقل می‌شد. سرعت و قدرت شگفت‌انگیز این تکنولوژی عجیب قرن بیست و یکمی سیاست‌مداران و روزنامه‌نگاران را به‌شدت سردرگم کرد. ساخت اقتدارگرایانه‌ی قدرت در این کشورها که فضا را برای برقرار و ظهور هویت‌های آشکار بسته بود، اقبال روز افزون کاربران به این شبکه‌های مجازی را قابل درک می‌کرد.

در همین رابطه در این پژوهش به بررسی دو کشور مصر و تونس می‌پردازیم. دو کشوری که بیش از سایر کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا در معرض امواج جهانی شدن و به تبع آن استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی قرار گرفته‌اند. همچنین دو کشوری که امواج بیداری اسلامی

ابتدا از آن‌جا شروع شد و سپس به سایر کشورها تسری پیدا کرد. در این پژوهش پس از تجزیه و تحلیل تنوریک نقش سیاسی شبکه‌های اجتماعی مجازی اینترنتی و موبایل در جوامع سیاسی اقتدارگرا، به مطالعه‌ی موردی دو کشور مصر و تونس پرداخته و تحولات این دو کشور را در پرتو مطالعات نظری خود مورد بازبینی قرار می‌دهیم.

www.ketab.ir